

Asociația Obșească Societatea Ecologică "BIOTICA" Raport anual pentru anul 2023

În ianuarie 2022, AO SE BIOTICA a aprobat Strategia de Dezvoltare 2022-2024 în cadrul celei de-a 21-a ședințe a Adunării Generale, din 28.01.2022. Strategia a identificat trei direcții cheie de dezvoltare: condiții îmbunătățite pentru biodiversitate, reziliență sporită a comunităților din zonele țintă și consolidarea capacităților interne și a parteneriatelor. Astfel, au fost identificate următoarele direcții de dezvoltare:

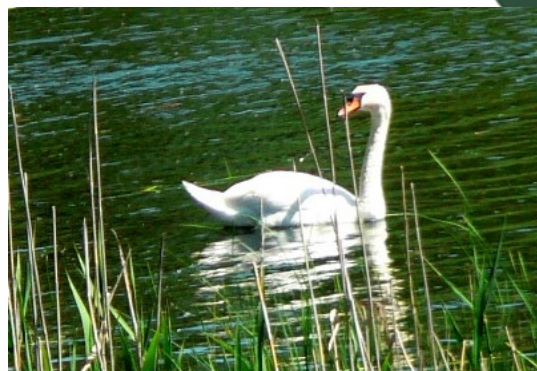
- 1. Condiții îmbunătățite pentru biodiversitate prin reabilitarea ecosistemelor, protejarea speciilor rare și pe cale de dispariție și promovarea dezvoltării durabile (cu accent pe zonele țintă);**
- 2. Creșterea rezilienței comunităților din zonele țintă. ,**

Activități desfășurate în cadrul Rezultatului 1 „Condiții îmbunătățite pentru biodiversitate prin reabilitarea ecosistemelor, protejarea speciilor rare și pe cale de dispariție și promovarea dezvoltării durabile (cu accent pe zonele țintă)”

În 2023, pentru a contribui la îmbunătățirea condițiilor speciilor rare de plante și animale, au fost efectuate unele cercetări ale plantelor rare în habitatele lor naturale de către membrii SE BIOTICA și specialiști angajați. De asemenea, a fost realizat un studiu referitor la rolul centurilor forestiere care a fost folosit pentru o campanie informativă desfășurată de AO SE BIOTICA în special în rândul fermierilor care au terenuri agricole. Studiul a fost realizat de dr. Andrei Gumovschi, expert în agricultură și informarea a fost folosită în cadrul întâlnirilor cu fermierii și a campaniei informative, inclusiv a unei conferințe de presă organizată pe această temă.

Pe baza studiului păsărilor care au nevoie de adăpost pentru a avea condiții de viață mai bune au fost selectate 3 specii de păsări (Ciconia Ciconia, Cygnus olor, Falco Vespertinus) pentru care să se instaleze cuiburi artificiale. În baza studiilor, a fost editată și răspândită în rândul persoanelor interesate, inclusiv școlilor și fermierilor din ariile protejate, o broșură populară despre rolul fâșiilor forestiere de protecție pentru agricultură și

AO SE BIOTICA a înaintat propuneri de îmbunătățire a Strategiei de mediu, Codul Silvic. Totodată a organizat câteva întruniri pentru a discuta despre gradul de implementare a Programului de extindere și reabilitare a pădurii din Republica Moldova care a fost aprobat în anul 2022 au reunit actori importanți implicați în implementarea programului, precum și reprezentanți ai donatorilor; ca urmare a acestor întâlniri au fost discutate și propuse Ministerului Mediului și Agenției Moldsilva unele propuneri legate de eficiență și îmbunătățiri.

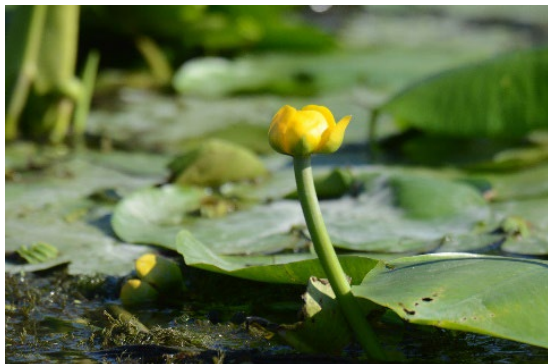
În 2023 AO SE BIOTICA a contribuit la îmbunătățirea capacităților ecosistemelor prin împăduriri pe 13 ha în satele Cârnațeni și Bălăbănești. Frasin comun, arțar, salcie albă ulm alb european și diverși alte specii tari, cu sprijinul Suediei și al PA "Parcurile viitorului". În plus, de-a lungul râului Bălțata, a fost plantat cca.1 ha de teren (în principal salcie și plop) cu o lungime de 1 km pentru crearea de noi habitate în zona sa de protecție, precum și pentru reabilitarea râului mic în cadrul proiectului finanțat prin programul de tranziție cehă „Gardienii naturii moldovenești: impunerea drepturilor comunităților de pe ambele maluri ale Nistrului”.

În rezervația naturală Iagorlic (malul stâng al Nistrului) în vederea

îmbunătățirii habitatelor, au fost plantați 200 de arbori, în principal tei și stejari, cu implicarea voluntarilor pe teritoriul rezervației științifice în proiectul finanțat prin programul Transition.

Împreună cu Inspectoratul pentru Protecția Mediului Ștefan Vodă, Primăria Talmază și agenții economici din Parcul Național „Nistrul de Jos”, am reușit să contribuim la o stare mai bună a Nistrului Orb, monument al naturii și cel mai mare rezervor natural de apă din țară, prin înlăturarea unui baraj care a fost instalat ilegal în scopul reținerii și reținerii acestui ape pe cursul de pescuit, în scopul reținerii acestei populații.

perpetuează speciile lor. Acesta este, de asemenea, un suport al biodiversității locale. Pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale păsărilor au fost realizate și instalate 8 cuiburi artificiale pe malul drept al Nistrului, de-a lungul Nistrului pentru Ciconia Ciconia, 5 pentru Cygnus olor și 10 pentru Falco Vespertinus în apropierea habitatelor acestora.

Pentru a îmbunătăți condițiile habitatului și pentru a contribui la îmbunătățirea populației speciilor rare, echipa AO SE BIOTICA împreună cu botaniștii din Rezervația Naturală Iagorlic au replantat niște puieți de Trápa nátans și Salvinia natans în corpurile de apă ale rezervației. Aceste plante nu participă doar la transformarea dioxidului de carbon în oxigen, ci și la procesele de purificare a apei, datorită proprietăților sale chimice, precum și datorită organismelor care trăiesc în formațiunile populațiilor acestor plante.

În cadrul Parcului Național ”Nistrul de Jos”, echipa AO SE BIOTICA împreună cu botaniștii din Rezervația Naturală ”Iagorlic” și malul drept, au plantat în 4 locații circa o sută de puiți de *Acorus calamus*, o specie protejată de plantă erbacee, cu un miros aromat plăcut, care crește în locuri mlăștinoase. De asemenea, 10 *Nuphar lutea* au fost replantate de la Tudora în zona Luncii Talmaza. Această specie este valoroasă și protejată, inclusă în lista operațională a Rețelei Ecologice Naționale a Republicii Moldova. Este o componentă importantă a ecosistemelor acvatice. La rădăcinile sale, peștii și alte organisme acvatice adesea se ascund, iar frunzele și florile oferă adăpost și hrană pentru diferite tipuri de insecte și păsări. În același timp, pentru apă, o astfel de „umbrire” este foarte utilă - o astfel de pătură verde salvează iazul de evaporarea excesivă, iar razele soarelui reflectate de frunze nu supraîncălzesc apa, ceea ce este deosebit de important recent când temperaturile ridicate usucă corpurile de apă.

În Parcul Național ”Orhei” și Rezervația Naturală „Codrii” au fost instalate 2 hrănitore pentru animale.

Întrucât sistemul de zonare este foarte important pentru protecția ecosistemelor valoroase, s-a continuat procesul de marcarea a zonelor de protecție în Parcul Național ”Orhei”, marcarea zonelor de protecție integrală A (sau grupa T0 în limbaj silvic) din Rezervația Peisagistică ”Țigănești”, în parteneriat cu Parcul Național ”Orhei” și angajații de la Ocolul silvic Bravicea și inspectorii silvici din cadrul Parcului național. Această practică este extrem de necesară pentru a marca zonele care poartă și

păstrează în sine argumentul existenței Parcului Național ca arie naturală protejată.

Evenimentele organizate de AO SE BIOTICA în 2023 au jucat un rol esențial în îmbunătățirea capacităților legate de managementul ariilor protejate. Aceste evenimente, la care au participat diverse părți interesate, au facilitat schimbul de cunoștințe, rezolvarea problemelor și generarea de propuneri între administrațiile ariilor protejate, autoritățile publice locale și actorii relevanți în domeniu.

Evenimente cheie:

- **Întâlnirea în Parcului Național ”Nistrul de Jos”:** au participat reprezentanții Ministerului Mediului, Rezervației naturale ”Codrii”, rezervației științifice ”Pădurea Domnească”, Rezervația cultural-naturală ”Orheiul Vechi”, primari, ONG-uri și experți naționali (23 de participanți, dintre care 12 femei) și au fost discutați pașii pentru îmbunătățirea managementului ariilor protejate.
- **Întâlnirea la Rezervația Iagorlic:** Reprezentanți din rezervație, oameni de știință, activiști, profesioniști din mediul de afaceri și ONG-uri au participat la discuții (22 de participanți, 10 femei) cu scopul de a împărtăși realizările, de a aborda provocările și de a propune soluții în domeniul protecției mediului.
- **Întâlniri în parcurile naționale:** Reprezentanții ariilor protejate și ai altor părți interesate s-au reunit la Chișinău, Butuceni, Stefan-Vodă (48 de participanți, dintre care 23 de femei) pentru discuții despre activitățile planificate în următorii ani și provocările cu care se confruntă ariile protejate.

- **Vizită de studiu la Bălți:** O vizită la Bălți a prezentat activități practice care pot fi implementate în ariile protejate privind fâșiile silvice de protecție (17 participanți, 7 femei).
- **Vizita de studiu în România:** A fost organizată o vizită de studiu în România (20 de participanți, 8 femei) unde timp de șase zile, participanții au primit informații despre managementul ariilor protejate. Delegația a vizitat Universitatea Aurel Vlaicu din Arad, Consiliul Județean Arad, Parcul Natural Lunca Mureșului și rezervația biosferei Delta Dunării. Vizita de studiu a acoperit peste 2500 km, oferind participanților cunoștințe valoroase și impresii profesionale. Colaboratori din alte arii naturale protejate din România s-au întâlnit cu delegația, împărtășind experiențe și proiecte. Exemple practice, inclusiv un sit aflat în reconstrucție ecologică a unei zone umede inundate, au ilustrat abordarea românească a managementului ariilor protejate.

Colaborări și parteneriate:

- Au fost organizate mai multe întâlniri cu reprezentanți ai instituțiilor active în domenii conexe, având ca rezultat stabilirea de parteneriate prin acorduri formale.
- Trei întâlniri la Chișinău au abordat teme precum managementul ariilor protejate, dezvoltarea turismului și probleme din sistemul forestier.

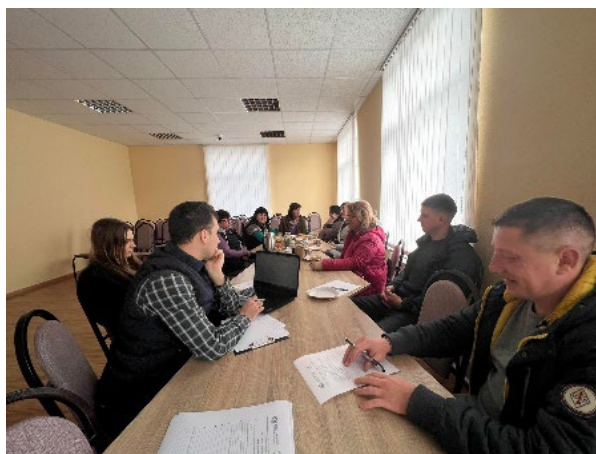

Activități desfășurate în cadrul Rezultatului 2 „Creșterea rezistenței comunităților din zonele țintă”.

În perioada de raportare, SE AO BIOTICA a organizat întâlniri de grup de lucru în toate satele din cadrul Parcului Național ”Nistrul de Jos”, desfășurând aproximativ două întâlniri în fiecare sat. Aceste adunări au servit drept platforme pentru implicarea cetățenilor în discuții despre pașii viitori după crearea parcului național, abordarea problemelor existente și explorarea potențialelor soluții.

Probleme abordate în grupurile de lucru:

- **Managementul deșeurilor:** cetățenii au participat activ la discuțiile despre managementul deșeurilor, ceea ce a condus la identificarea soluțiilor practice pentru colectarea și eliminarea plasticului în sate.
- **Probleme de infrastructură:** Grupurile de lucru locale s-au concentrat pe abordarea problemelor de infrastructură, cum ar fi deficiențele sistemului de canalizare, calitatea drumurilor și reconstrucția ecologică a albiei veche a Nistrului.
- **Îmbunătățirea spațiului public:** S-au făcut eforturi pentru amenajarea spațiilor publice în cadrul localităților, recunoscând impactul asupra calității vieții și asupra mediului înconjurător

Inițiative locale

1. Managementul deșeurilor:

În pofida întârzierii de instituționalizare a Parcului Național "Nistrul de Jos", AO SE BIOTICA a facilitat întâlniri în cinci sate (Talmaza, Tudora, Râșcaieți, Purcari, Cioburciu). Împreună cu participanții locali, au fost identificate locații adecvate pentru instalarea containerelor de gunoi, contribuind la îmbunătățirea igienizării acestor zone. Această inițiativă nu doar abordează preocupările imediate de mediu, dar implică și populația locală în eforturile de gestionare a deșeurilor.

2. Actualizarea Strategiilor locale:

Colaborând cu grupurile locale din satele Talmaza și Purcari, AO SE BIOTICA a propus amendament de modificare a strategiile locale cu accent pe protecția mediului. Modificările de revizuire a Strategiilor au fost apoi aprobate de către Consiliile locale, asigurând alinierea la prioritățile și preocupările comunității.

Grupuri de lucru în Parcul Național "Nistrul de Jos": au fost constituite și reunite periodic 12 grupuri de lucru.

Un total de 125 de persoane au participat activ în grupurile de lucru, reprezentând perspective diverse și contribuind la luarea deciziilor în colaborare. Acest angajament susținut subliniază angajamentul comunității de a aborda provocările de mediu. Demonstrând un angajament față de incluziunea de gen, 52% dintre participanții la grupurile de lucru au fost femei, asigurând perspective diverse și reprezentare în procesele de luare a deciziilor. În ciuda provocărilor asociate cu procesul de instituționalizare a parcului național, aceste inițiative arată eficacitatea implicării la nivel local în abordarea problemelor de mediu și în construirea rezilienței comunității în zonele vizate. Angajamentul continuu al cetățenilor reflectă o responsabilitate comună atât pentru bunăstarea mediului local, cât și pentru calitatea vieții în comunitate.

Contribuind la îmbunătățirea condițiilor de viață în comunitățile țintă, au fost realizate următoarele activități

➤ **Instalarea Sistemului Fotovoltaic (Primăria Talmaza):**

În parteneriat cu Primăria Talmaza, a fost instalat un sistem fotovoltaic de 5 kWh pe clădirea Primăriei. Această sursă de energie durabilă își propune să genereze energie electrică, economisind resursele bugetului local pentru abordarea problemelor comunității.

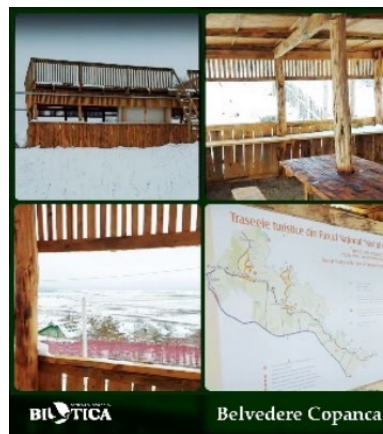
- **Infrastructura de colectare și reciclare a deșeurilor:** 50 de containere pentru materiale plastice sunt instalate în 5 sate (Talmaza, Tudora, Râșcăieți, Purcari, Cioburciu), cu câte 10 containere per fiecare sat din Parcul Național "Nistrul de Jos", unde localnicii colectează plasticul care mai devreme era aruncat împreună cu alte deșeuri. Au fost amenajate câteva zone mici din gropile de gunoi din aceleași sate, unde plasticul colectat din acele 50 de containere va fi depozitat până în momentul în care va putea fi transportat la unitățile de reciclare. În plus, au fost instalate 10 seturi de colectare selectivă a deșeurilor, preponderent în instituțiile de învățământ din acele 5 sate, pentru a începe educația privind colectarea separată a deșeurilor cu elevii. Peste 470 de persoane au participat activ la mesele rotunde ale proiectului și la evenimentele de curățenie, mai ales pe malul râului Nistru și al Nistrului Chior, colectând zeci de saci cu gunoi. Acesta este un pas important către un mediu mai bun în Parcul Național Nistrul de Jos

- **Amenajarea unui izvor pentru comunități și turiști:** au fost amenajate izvoare în apropierea satelor Țipova și Râșcăieți, cu implicarea voluntarilor locali. La Râșcăieți, zona din jurul izvorului a fost curățată, scurgerile de apă de ploaie au fost curățate și au fost instalate locuri pentru scaune. În plus, un izvor și un bazin în apropierea satului Glinoe (Transnistria) au fost restaurate, servind drept sursă de apă atât pentru locuitorii locali, cât și pentru fauna sălbatică.

- **Instalație sanitară în Rezervația Iagorlic:** În Rezervația Iagorlic a fost construită o unitate sanitară cu acces la apă pentru a rezolva lipsa de apă și de facilități pentru angajați și turiști.

- **Puncte de vizitare și trasee turistice:** Punctul de vizitare din Grădinița a fost finalizat și a fost construit unul nou în Copanca, oferind facilități pentru localnici și vizitatori. Împreună cu alte puncte de vizitare stabilite anterior în Parcul Național "Nistrul de Jos" și alte obiective turistice valoroase, urmează să fie inclus în traseele turistice ale regiunii. Prin această măsură, contribuim la dezvoltarea turismului ecologic în regiune. În plus, au fost marcate trasee turistice în satul Lozova din apropierea Rezervației Naturale Codrii, contribuind la dezvoltarea turismului.

- Ca parte a susținerii Programului de extindere și reabilitare a pădurilor din Moldova, AO SE BIOTICA a colaborat cu Cebotari Ion II și AO „Impadurim Moldova” în cadrul unui proiect comunitar. Organizația cu sprijinul SIDA a contribuit la modernizarea unei pepiniere de puiți pentru mecanizarea procesului de producție (Echipamentul a fost cumpărat și transmis către Cebotari Ion II, inclusiv plug, motocultivator, motocultor pentru motocultor, generator diesel, semănătoare, motopompă, motobură, stropitoare cu rampă), rezultând creșterea numărului de puiți crescuți cu 2023 de plantare Cebotari I.

Mai multe activități de informare și conștientizare au fost organizate în 2023 pentru a educa populația cu privire la problemele de mediu, biodiversitate și subiecte conexe. Activitățile cheie au inclus:

- ❖ **Implicarea comunității:** șase evenimente au implicat 131 de persoane, atrăgând atenția asupra impactului deșeurilor asupra mediului și asupra sănătății în satele Talmaza, Tudora, Râșcăieți, Purcari, Cioburciu, Plop-Stiubei.
- ❖ **Evenimente de salubritate:** Treisprezece evenimente din Parcurile Naționale "Nistrul de Jos" și "Orhei" unde au participat 405 participanți, inclusiv 226 femei, în satele Talmaza, Tudora, Râșcăieți, Purcari, Cioburciu (raionul Ștefan-Vodă) și în Morovaia și Butuceni (raionul Orhei).
- ❖ **Excursii și vizite de studiu:** Excursii în zone protejate (de exemplu, Rezervația Codrii, Rezervația Naturală Iagorlic) și vizite de studiu care promovează plantarea de fișii de protecție au implicat 54 de participanți.
- ❖ **Formarea inspectorilor voluntari de mediu:** Patru evenimente unde au instruit 88 de persoane, inclusiv 21 de femei, ca inspectori de mediu voluntari în Parcul Național "Nistrul de Jos" (satul Tudora) și Rezervația Tipova (satul Țâpova) și pe malul stâng al Nistrului (sat Molovata și Cioburciu).
- ❖ **Raiduri comune și evenimente de informare:** Două evenimente s-au concentrat pe raiduri comune cu inspectorii de mediu, identificarea încălcărilor de mediu și informarea populației locale (Tudora de-a lungul malului Nistrului și în rezervația Tipova). Trei evenimente de informare în Lozova, Tipova și Tudora au oferit informații valoroase despre bogăția regională și practicile turistice durabile
- ❖ **Activități de plantare:** Patru evenimente de plantare au implicat 68 de voluntari, dintre care 22 de femei, subliniind importanța pădurilor și a resurselor biologice (Cirnăteni, Bălăbănești, Bălțată (malul drept al Nistrului), rezervația Iagorlic (malul stâng al Nistrului)).
- ❖ ❖ **Întâlniri cu instituțiile guvernamentale:** Două evenimente la Ministerul Mediului și Moldsilva au evidențiat Programul de extindere și reabilitare a pădurilor din Moldova și implementarea acestuia.
- ❖ ❖ **Întâlniri privind Strategia de Dezvoltare Locală:** Două întâlniri la Purcari și Talmaza au implicat 30 de participanți, inclusiv 14 femei, subliniind importanța protecției mediului în strategiile de dezvoltare locală.
- ❖ ❖ **Marcarea Zilelor Internaționale:** Evenimentele din zilele internaționale pentru mediu și biodiversitate au evidențiat importanța Pământului, a apei, a biodiversității și a râurilor.
- ❖ ❖ **Apariția în media:** Participarea la peste 20 de emisiuni TV și radio și crearea de materiale video axate pe probleme de mediu, inclusiv biodiversitate.
- ❖ ❖ **Au fost editate 3 publicații,** care includ subiecte precum rolul fișilor forestiere, inspectorii voluntari de mediu și regenerarea și îngrijirea solului grădinii.

